

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Șovinismul diaristiceii maghiare în creștere.

Sibiin, 23 Maiu.

Sînt admirabili Maghiarii, cari fac politică în diare și din diare. Ar fi o nespūsă nenorocire cînd ar fi toți așa, o nespūsă nenorocire pentru ei și pentru patria, ce pretind a o iubi. Vrînd nevrînd ne face nechibzuirea lor să ne aducem aminte de omul din fabula orientală, care, fugind de camila infuriată a sărit într-o fântînă adîncă și aninîndu-se de o tufă ce eșia din coastele fântînii, cu toate că la rădăcina tufei rodeau doi șoareci, dacă a vîdut nîsce fragi în apropierea tufei, și-a uitat și de cămila turbată de-asupra fântînii, și de abisul în care avea să cadă, cînd rădăcinile tufei aveau să fie roase cu desevîrșire.

Cestiunea orientală abia a intrat în fasa cea dintîiu a deslegării ulterioare, abia a fost și monarhia noastră chemată la ducerea în îndeplinire a tratatului din Berlin și, pînă a nu se puté lăuda și ea cu un câștig real, a îngropat bani cu milioanele și oameni cu miile în pămînt străin; panslavismul de-o parte și pangermanismul de altă parte amenință cu cutropirea națiunilor mai mici și maghiarismul, fiindcă prin o soarte neașteptată i-a plouat supremația în poală, uită de toate și crede că acum e timpul să culeagă fragile maghiarisării, din care să se sature și să crească o Maghiarie, cu care să impună Europei și lumii.

Cînd situațiunea politică nu ar fi așa serioasă, cum este, ar trebui să plesnim de ris, vîdînd atîta ușurătate de minte la oameni, cari se cred a fi chemați a conduce soarta unui continent.

Toate sînt în zadar. Au ochi, dar nu vîd; au urechi, dar nu aud. Îmbetați de succese mici față cu situațiunea, ei se cred domni preste situațiune. Cînd am fi noi, sau cînd ar fi

ei îndepărtați într'un colț de lume, ca să nu avem nimica comun cu ei, am dice: să le fie de bine și am privi cu nepăsare cum își pregătesc căderea. Soarta însă ne-a așezat la oaltă. Soarta ne-a ales ca să contribuim împreună la conservarea națiunilor mici dintr'un colț de Europă. Ei nu vor să scie de aceasta, ei desprețuesc, îndignează, resping, insultă și amenință cu cutropire pînă și pre aliații lor cei mai naturali pentru lucruri închipuite, născute din fantasia lor și cari nu se vor împlini nici odată, fiindcă nu se pot împlini.

Sau nu bagă și ei de samă ce li se pregătesc dîncolo de Laita? Nu vîd că și soții lor în suprematisare, Nemții din Cislaitania, s'au săturat de legătura ce au avut cu dîncii și o au încă, și caută cu tot privilegiul să se scuture de ea? Nu bagă de samă, că „aliații” lor, Englezii, cu cari asurđia urechile lumii pînă mai eri alaltăeri le ocupă terenul și pun stavili expansiunii monarhiei austro-unguresci în orient.

Nu nimic din toate aceste, ei nu vor să învețe nimic. Ei trec preste toate învățăturile adevăraților bărbați de stat ai lor, cum au fost: un Szechényi, Eötvös și Deac și se încălđesc și luminează la slabele și palidele rađe ale stînsului soare, Kossuth, și a trabanților lui, și — vor să maghiarizeze.

Cine s'ar îndoii că vedem lucrurile în adevărata lor lumină se poate desamăgi foarte lesne. Să nu ia a mână pe „Szabadság” sau pe „Bihar” din Oradea mare, nici pe „Kelet” din Cluj și alte organe de publicitate de soiul acestora, ci să ia pe seriosul „Hon”, să ia pe „Alföld” și va vedé ce închipuiri piramidale sau clocit în creerii scriitorilor maghiari, închipuiri, cari sînt îmbătate de idea maghiarisării.

Cu deosebire „Alföld” dela duminica Rosaliilor din anul acesta se distinge prin nesce idei, cari delătură ori-ce îndoială despre deșarta gîndire înaltă ce au Maghiarii despre

sine. „Cu cultura, dice „înțeleptul” organ, își respîndesc împreună „cuceririle sale limba și spiritul maghiar. Pentrucă limba maghiară și cultura sînt concepte, cari în patria aceasta nu se pot deslîpî unul de altul; aceasta o justifică experiența de o mie de ani. Naționalitățile, cari locuiesc pe pămînt maghiar, numai fiind primite în cultura maghiară, pășesc în torenul civilizațiunei europene. De capul „seu nici una nu e în stare a deveni factor al civilizațiunei și, vorbind de indiviđi, copiii naționalităților numai atunci pot aspira la un renume european, dacă mai înainte au devenit Maghiari. Numai pe scara maghiarisării pot copiii lor ajunge la mărire, la recunoștință publică și dacă cineva se codesce a se folosi de scara aceasta și nu vrea să se maghiarizeze, din acela va puté eși un agitator sau poet local, cunoscut într'un district; nici odată însă om, a cărui nume să fie cunoscut țării întregi sau plane Europei” (!)

Și posna aceasta nu se sfîrșesc doar cu cât am citat. „În zadar vorbesc naționalitățile, dice la alt loc „eruditul” Alföld, că poporul maghiar este numai o mîruntă insulișoară în marea cea lată a populațiunilor lor. Insula aceasta e cultura și apele selbatice ale naționalităților lor nu vor fi nici odată în stare a o cutropi. În insula aceasta este viață, capabilitate de dominațiune și rațiune politică. Slavii afirmă că în patrie maioritatea e a lor; așijderea se provoacă și Românii la masa lor pustie. Însă Slavii și Românii — so-cotînd și pe semînțiile lor din peninsula balcanică, au produs vre-odată o cultură cum a produs Maghiarul?” (!!)

Și în ce stă cultura la care se provoacă „atoate sciuntoriul” de la „Alföld” ne o spune însuși: în poesiile lui Petöfi (Macedo-român din Mis-

kolec) în istoria lui Szalay și Salomon, musica lui Liszt și Ioachim. Tot autorități de renume european (?), afară de cei doi musici, cari, între paranteze fie đis, nu sînt Maghiari, precum nici produsele artei ce cultivează nu sînt maghiare.

Nu voim de loc a atinge autoritățile purtătoare de cultură și civilizațiune, la cari se provoacă „Alföld”, nici chiar pe acele, care află de pri-sos ale înșira între cele numite. Nu voim să ne atingem nici de faptele și produsele lor, de care Europa are puțină sau nici o cunoștință. Europa e de vină dacă nu le cunoasce. Ne vom esprima la acest loc numai părerea de rău, că Stefan cel mare, Mihaiu viteazul, cronicarii Ureche, Costin, apoi Cantemir și alții din timpurile vechi; Negruzzi, Cogălniceanu, Alesandri, Bolintineanu, Hajdău, Maiorescu ș. a. ș. a. — n'au învățat limba maghiară, că nu s'au maghiarisat, ca să vină oare cum și ei la cunoștința Europei, ca Szalay și Salomon ș. a. de categoria acestora?

Este o nespūsă nenorocire, că nici Germania, nici Francia, nici Anglia, nici alte staturi mari europene nu se află în imediată apropiere a „Alföldului”, ca să le fericescă cu cultura și civilizațiunea sa, de unde urmează să fie în veci osîndite a nu se puté cultiva și civilisa, maghiarisîndu-se.

Eată pînă unde duce deșertăciunea pe oamenii cari nu se sciu cum-peta.

Căci ce am puté și ce ar puté dice ori ce om cu mintea sănătoasă, cînd este învederat, că acei ce n'au nici ABCdare proprii, necum altă literatură originală și independentă, își revindică sieși monopolul civilizațiunei; cînd este învederat, că acei ce au glorificat fesurile turcesci și au salutat trîmiterea sabiei de onoare lui Abdul-cherim pașă, au privit cu nepăsare la înstrîinarea Basarabiei, la tărîrea Rusiei pe țermul stîng al gurilor Dunărei și au lăsat să se statornicească influința panslavistică în

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.

(34 urmare.)

XXIV.

In care Van-der-Bader află o cunoștință și perde un prietin. (urmare)

Studentul se întristă.

La Paris îi aștepta o nouă desamăgire, fără îndoială cea din urmă.

Oh! De astădată nu se nșelară, ei aflară locuința modestă a acestui scriitor remarcabil ale cărui opere au stîrnit admirațiunea în inimele tuturor, cari au un suflet nobil, o inimă simțitoare.

În curînd ei se aflară înaintea cușcei, dar paserea nu mai era întrînsa!

„Gazeta de Marseille” nu se înșelase: Michelet era de o septemână în Italia.

— Ertare, stăpâne, oftă Ellermann. Van-der-Bader nu arată nici măcar prin un semn că ar fi supărat. Fatalitatea! Ce să-i faci, đise el. Și amîndoi se ndreptară spre gara de nord, tăcuți de loviturile sorții.

La gară Ellermann stăruî din toate puterile ca învățatul să între în bufet și se ea o tasă de supă.

Van-der-Bader lăsă să fie condus ca o mașină, și dimpreună cu prietinelu său luă o tasă de builon și beu dintr'un păhar vr'o câte-va picături de vin.

Signalul de plecare sună.

Trenul pentru Anvers aștepta pe călători.

Doctorul condus de elevul seu, se suî în vagon.

Dacă călătoria de la Marseille la Paris a fost tristă, cea de la Paris la Anvers a fost lugubră.

Profesorul, cufundat cu totul în gînduri nu-și deschisă gură nici măcar odată; tînerul soț respectă această tăcere și se mulțamă a arunca din timp în timp câte o privire adîncă asupra amicului seu.

Trecură prin Lille; ajunseră la Gand unde Ellermann cumpără un Indicator general al căilor ferate pre care-l percurgea cu o întetire febrilă.

Nimeria el poate oarele ce avé să mai petreacă în această cușcă de lemn și de fer înainte de-a vedé Leyden?

Am puté presupune aceasta.

În momentul cînd trenul era să se pună în mișcare să ivi o persoană necunoscută la ușa vagonului, scoase un țipet vîdînd pre Van-der-Bader, și apucîndu-l de mîni i le strînse cu o deosebită cordialitate.

— Ce vrei domnule? întrebă învățatul uimit.

— Cum, D-Ta nu mă mai cunosci? Voiu avé plăcerea a călători cu D-Ta pînă la Anvers... Eu îmi voiu reocupa postul meu la gară; scii bine...

— Dar cine ești?

— Eh! Eu sînt Pieters... nemulțămitoriule, îți uiți de prietenii D-Tale... Este adevărat că D-Ta i-ai părăsit într'un mod cu totul străin. Constanța

nu Ți-o va erta nici odată, și Angelica cu atît mai puțin.

— Ah! D-Ta ești domnule Pieters, mîmură doctorul; acum îmi aduc aminte.

— Prietenul meu mi-a vorbit adese de D-voastră, đise Ellermann; i-a părut foarte rău de-a vî fi părăsit de cu grabă.

— Oh! đise Pieters, învățații sînt totde-auna de escusat.

— Un brav funcționar, gîndi Ellermann.

Comisariul de poliție nu se schimbase de loc; era tot așa de slab, și nasul seu — de care îl purta cu atîta dibăcie Angelina — era încă tot în posesiunea negelului frumos.

Nu vei scii, domnule doctor, începî el earăși, că de vr'o câte-va đile s'a întemplat lucruri mari în familia mea. Înainte de toate, mă află tocmai în ajunul nuntei Constanței cu un cocon din Gand; un băiat cu minte, care iubescé sciințele, ceea ce nu strică nimic, așa e?

— Te felicitéz, răspunse doctorul laconic.

ostul peninsulei balcanice, mărgininduse la o ocupațiune problematică în Bosnia și Erțegovina și pregătinduse la alta tot de felul acesta în sangiacul Novibazarului, vin astăzi și ne țin prelegeri de dominațiune și rațiune politică identificându-o și pe aceasta cu maghiarismul?

Cunoaștem și noi trecutul Ungariei. Scim și noi cui are să mulțamească patria aceasta existența. Oardele barbare au sfâșiat Ungaria și au stăpânit sute de ani întrînsa cu tot maghiarismul, din cauza sfâșierilor interioare între oameni și oameni, în favorul unor caste privilegiate. De aceea ar fi timpul ca astăzi să încete privilegiul, aratase el sub ori ce numire, căci numai așa ne vom pute bucura de o fericire comună.

Diastica maghiară învață înse altfel pe ai sei. Ea leagă pe ai sei în amăgiri și îi mângăie cu visuri dulci, ca și când naționalitățile din această parte a monarhiei n'ar pute fi fericite într-o patrie comună decât numai maghiarisându-se.

O astfel de credință este un adevărat șovinism, care poate prinde rădăcini numai într-o fantasmă, unde rațiunea are puțin de vorbit dară unde prindând rădăcini afunde se desvoaltă și crește grabnic ca puterea cu pērul lui Samson.

Naționalitățile, ori cât de desprețuite și de respinse, își păstrează cumpētul. Ele vor ignora sfărăiturile presei maghiare, vor ingrigi de cultura lor proprie și de salutea patriei, ca să aibă un scut și garanție în contra încercărilor nefaste ori din care parte ar veni.

Desbaterea proiectului de lege despre impunerea limbei maghiare.

(După ziarul stenografic al dietei).

Sedinta din 30 Aprilie 1879.

(Urmare).

Carol Gebbel: On. casă a deputaților: Eu țin de detorința mea a face si din parte mi observările mele la proiectul de lege de față, ce are o mare însemnătate și importanță, și a precisa punctul meu de vedere față cu el. Și aceasta o fac și ca cetățean de limbă nemaghiară a cărui drept și chemare sântă este, a se apăra cu toate mijloacele legale posibile în contra tuturor atacurilor asupra naționalității sale și asupra păcei consciințelor — purcedă acele chiar și dela puterea statului.

Aici însă e vorba de un atac, și o mărginire a desvotării libere a naționalităților nemaghiare și mijlocit a

culturei generale. Cu ce se motivează proiectul de lege? Cu aceea că ar fi în interesul tuturor cetățenilor unui stat, a se înțelege, și că într'un stat poliglot, pentru înțelegerea reciprocă, cunoscința unei limbi comune din partea tuturor locuitorilor ar trebui propagată prin aceea, ca — fără silă, precum se pretinde — fie-cărui să i se deo ocaziunea, ași însuși pe aceea. Această limbă comună după motivare n'ar pute fi alta, decât limba maghiară a statului, a cărei primire între obiectele ordinare de învățământ și în scoalele elementare populare se intenționează astfel, că mai întâiu învățaceii preparandiilor să fie siliți ași însuși pe deplin limba maghiară, spre care scop să se folosească pentru acest obiect de învățământ un număr mai mare de oare pe săptămână, ear după trei respective 4 ani să poată fi instituiți numai astfel de învățatori cari s'au format pentru învățământul aceleia în scoala populară. După acest termin limba maghiară în fie-care scoală poporală nemaghiară să fie tratată ca obiect obligat de învățământ. Unde însă se află deja un învățatoriu cunoscătoriu de limba maghiară acolo are să înceapă de loc instrucția acestor limbi. Pomenita deobligatie de cualificațiune are să fie retroactivă până la anul 1872. Esecutarea acestor dispozițiuni au de a o supraveghia cu rigorositate și pe lângă evitarea de diferite urmări neplăcute organele ministrului de culte. Afară de aceasta raportul de motive în sfârșit făgăduiesc din nou, a lăsa neatînse drepturile legale și autonome ale naționalităților și confesiunilor. Aceste sunt pe scurt motivarea și cuprinsul proiectului.

Într'un stat o singură este firesce acea limbă ce în scoalele populare elementare să învață în deobște, limba maternă comună a populațiunei ca a unui element de rasă omogen, care totodată de regulă este și limba administrațiunei statului. În Ungaria însă raporturile sunt altele, la noi limba statului numai pentru două din cinci părți ale populațiunei este totodată și limba maternă, precând limba maternă alor 3 din 5 părți este alta. Fapta aceasta pentru sine învovează deja o vătămă pentru majoritatea populațiunei, ce nu se alinează prin aceea, că vătămarea de drept se introduce în codice. Pretensiunea însă ca pentru învățarea acestei limbi de stat înartulate 9 milioane din 15 milioane de locuitori, chiar și de-ocamdată în generațiunea tină să fie deobligate printr-o lege, ceea-ce fără îndoială este un fel de silă, — nu numai că nu se poate numi o binefacere, ci ea este vătămarea pa-

tentă a simțimentului național al nemaghiarilor și mărginirea desvotării libere a naționalității, prin urmare o procedură agresivă, carea este vătămarea brutală a dreptului natural și în scopul seu final efectuarea amuțirei succesive și nimicirea celorlalte naționalități în interesul maghiarisărei.

Dacă onorabilul domn deputat Coloman Thaly după cuvântarea sa ținută în 22 Martie a. c. se teme de germanisarea chiar și a Honvedilor superiori, adevă a majorilor de Honved, pentru că se cere dela ei cunoștința limbei nemțesci ca limbă de comandă a armatei comune cu cât mai mult avem noi cauză, adevă eu și ceice sânt de părerea mea, a se teme în urmarea prezentului proiect de lege de maghiarisarea generațiunilor nemaghiare încă minorene? Este însă consult din punct de vedere politic și etic, a provoca și a oțeri prin dispoziția intenționată pe naționalitățile nemaghiare, cu deosebire acum, când prin nefavorul relațiunilor ele și așa sânt peste măsură asuprite materialicesc? Este consult, ale mai face și spiritualicesc misere? Este îndeobște consult, a mai mări iritația sufetelor și așa mare?

Și în Austria, ce cu noi stă sub același principie glorios, este o limbă oficială sau a statului, aceasta însă este numai în scoalele populare din astfel de ținuturi obiect obligat de învățământ, în cari ea este totdeodată limba maternă a populațiunei respective, de-almintrelea însă preutindenea numai limba maternă este obiect obligat de învățământ, o a două limbă a țării însă e numai excepțională acolo, unde ea este totdeodată limba maternă a unei părți considerabile a populațiunei. Învățarea și a linbei nemțesci ca fiind limba statului însă acolo se pretinde numai în scoalele civile și în scoale mai înalte. Va să dăcă în Austria după spiritul legii fundamentale de stat despre drepturile generale ale cetățenilor din 21 Decembrie 1867 este esclusă ori-ce silă la învățarea și pentru întrebuintarea unei limbi străine, fie aceasta chiar și o a doua limbă a țerei sau chiar limba statului.

Deoarece Ungaria este un stat poliglot întocmai ca și Austria, în adevăr nu se poate înțelege de ce să se aplice aici dispozițiuni imperative, cari se deosebesc de legile de până acum și de usul foarte salutar și secular din scoalele nemaghiarilor, un us, ce nu cunoasce impunerea limbei? Noi mereu ne lăudăm cu avantajele sistemului constituțional înaintea celui absolutistic. Însă absolutismul gus-tat și de patria noastră a lăsat scoa-

lele populare elementare cu limba nemaghiară de instrucție în pace și nu le-a octroat limba oficială germână de-atunci ca obiect de învățământ, va să dăcă el în privința aceasta fără îndoială a fost mai tolerant, mai drept, mai înțelept și mai liberal ca era noastră „liberală“.

Copiilor ce părăsesc scoala poporală, dacă cercetează institute de învățământ mai înalte pentru a ajunge în mai înalte cercuri de activitate ale vieții publice, copiilor dăc, prin legile deja existente li se dă ocaziune pentru însușirea limbei maghiare; — nu se poate însă dovedi și justifica prin nimica, cumcă aceasta din urmă ar fi o adevărată necesitate și pentru aceia, cari rămân în respectivul sat mic și se susțin ca proprietari, economi, industriași mici, meseriași, lucrători și dileri.

De altmintrelea în comune mes-tecate după limbă celor ce afară de limla lor maternă voiesc să învețe încă o altă limbă, întrebuintată în comună sau în ținutul lor, le este dată ocaziunea simplă prin atingere dălcă, și de oarece această comunicație mijlocesce mai bine trebuințele vieții practice aceasta s'a dovedit ca pe deplin de ajuns, — prin urmare primirea unei a două limbe ca obiect de învățământ de aceea, fiindcă este limba statului, este cu totul de prisos. În statul modern individul esistă și după părerea mea, nu numai pentru stat, ci și pentru sine. De aceea după părerea mea necesitatea în de obște nu se poate produce ca motiv pentru apărarea proiectului de lege.

Dacă altcum însă în acele scoli mai înalte, în cari limba maghiară este deja obiect obligat de învățământ, propunerea acestuia n'a dus cumva la un rezultat mulțamitoriu, atunci nu mă îndoiesc, că respectivele autorități bisericesci nemaghiare vor face din propriul impuls cele de lipsă, pentru ca acestui obiect de învățământ să i se consacre mai mult timp și pentru-ca să ajungă un rezultat mai intensiv. Pentru aceasta însă nu este de lipsă nici un impuls și oarecum o silă prin o lege specială.

Din punctul de vedere pedagogic proiectul de lege mai puțin se poate justifica. Programa de învățământ și de oare a scoalelor populare nemaghiare, ce se spriginesce pe legile de până acuma, este deja atât de încărcată, încât și obiectele de învățământ până acuma prescise numai cu greu se eshauria; va să dăcă primirea unei limbi nouă ca obiect de învățământ s'ar pute s'evărși numai prin scăderea timpului de învățământ al altor obiecte sau prin eliminarea unui sau altul obiect de învățământ, prin aceasta s'ar primejdui succesul instrucției reale, și de oare ce răul acesta nu se ivesce la scolile maghiare, acestora li s'ar da o preponderanță nedreaptă și un avantaj, cele nemaghiare însă ar suferi o postpunere, și astfel propășirea egală și egal îndreptățită în cultură s'ar împedeca în mod nemotivat și s'ar zădărnici, abstrăgând dela aceea, că propagarea esențială a cunoscinței limbei maghiare a copiilor nu s'ar pute ajunge.

Eu însă întreb: este oare dreptul, interesul și chemarea statului a reține în mod măiestrit și a împedeca o parte considerabilă a fiilor sei în propășire în cultura generală? Este iertat, a pretinde dela numeroși locuitori nemaghiari ai țerei, a jertfi interesele lor științifice intereselor naționale străine, limbistice?

Și de oare-ce mai departe scoalele populare elementare nemaghiare se susțin exclusiv de confesiuni, cu jertfe materiale cam însemnate, s'ar vătămă și zădărnici dreptul de autonomie, de dispoziție, gagarantat lor prin legi fundamentale de stat, prin tractate de pace și alte trac-

— Și doamna Pieters, cum se află? întrebă Ellermann.

De minune, Domnule, de minune, soția mea tot mai lucră încă la marile seu op: „Bogățiile naturei și minunile ceriului“.

Se află idei sublime în această operă, și îndată ce va fi terminată, ceea ce va ține încă vr'o câțiva ani, mă voi ocupa cu publicațiunea ei.

— Soț fericit! esclamă Ellermann.

— Și tată fericit! adause Pieters. Nu mă pot plânge în contra sorții, domnilor, că mă favorizează; da, cutez a dăcă ea 'mi-a țesut dăle de aur și de mătăsă.

— Într'adevăr, D-Ta vorbești ca un poet.

— Îmi vine să cred că am și eu puțină vână poetică; pe legea mea, Veți înțelege că aceasta nu e un lucru neobicinuit.

— Chiar din contră.

— Cu toate aceste poezia nu mă face să negliș știința.

— Ei, scii că esti un spirit universal, dăse studentul.

— Omul face ce poate, răspunse Pieters cu modestie. Apropos de sciință, doctore, continuă el, adresându-se deadreptul la Van-der-Bader, fiitorul meu ginere 'mi-a anunțat o prețioasă descoperire făcută de un chemist francez.

— Ah!

— E vorba de curare; care înceată a mai fi mică în felul seu, și care poate fi înlocuită prin iodurile de methylammonium și de tetramylammonium.

— Este dar adevărat! strigă profesorul de Leyden.

— Toată lumea vorbește despre aceasta.

— Toate nenorocirile deodată! dăse învățatul.

Călătoria se scurtă prin limbuția lui Pieters, care nuși curmă povestile decât ajungând la Anvers.

— Ce gură goală! murmură Ellermann, când comisariul de poliție părăsi în sfârșit vagonul.

Van-der-Bader nu răspunse nimic; poate dormia.

Studentul se uită lung timp la dănsul, apoi consultă încă odată Indicatorul drumurilor ferate și profitând de oprirea trenului, se scobori iute pe trotoar.

Un funcționar al garei se afla tocmai dinaintea lui.

— Trenul espres la Leyden? întrebă tinerul.

— Văno după mine, răspunse funcționarul, trenul espres pleacă în cinci minute.

Când doctorul Van-der-Bader se trezi din somn, căuta în zadar pre soțul seu.

D-l Ellermann se făcuse nevădut.

Un simțământ indefinibil se ivi în spiritul doctorului.

Acest simțământ nu era întristarea, dar nici nu era bucuria. Ce era dară?

(Va urma).

tate până în timpul cel mai nou, mai pe urmă prin jurământul principelui cuprins în art. leg. II din 1867 și în Transilvania prin § 4 al art. leg. 43 din 1868, s'ar vătămă și zădărnici libertatea atât cu privire la ficsarea obiectelor de învățământ, a cuprinsului și țintei instrucției lor, cât și în privința calificățiunii și instituirei învățătorilor, cu un cuvânt în privirea ordinii — conducerei tuturor afacerilor școlare — în urma neconținutului și nemijlocitului amestec al organelor statului și în urma dreptului de veto chiar, conces acestora în proiectul de lege; față cu aceste promisiunea, a nu atinge autonomia, se dovedește numai ca batjocură sau cel mult ca frasă goală.

Pentru ilustrarea lucrului voiesc a cita numai un exemplu. Deoarece dovada cunoștinței limbei maghiare a învățătorului instituit și plătit de oficiul confesional este după proiectul de lege legat de un termen peremptoric, acela oare, dacă n'a fost în stare, poate fără vina sa, a satisface acestuia, numai pentru aceasta el eventual să fie dimis pe cale disciplinară și să rămână fără pâine? Sau dacă nu, de unde să'i vină lui plata odată pentru totdeauna sau pensiunea, deoarece leafa lui trece la următorul său, ear institutele de pensiuie ale confesiunilor n'au putut primi o astfel de organizație, după care ele să poată fi îndatorate și la grigirea unui învățătoriu altcum capabil de serviciu, poate chiar escelent? La câte inconveniente, conflicte neplăcute și greutăți neîndelaturabile se deschide astfel isvorul?

La cas de primirea acestui proiect de lege în patria noastră s'ar decreta un fel nou de relațiune iobăgească, ajunsă deja la uitare, iobăgia spirituală a cărei obiecte ar fi naționalitățile nemaghiare, a căror deobligațiune însă la învățarea limbei „domnilor“ ar reprezenta rolul trist al *ui census in recognitionem dominii directi*.

Atingând pe scurt lucrurile aceste eu țin proiectul de lege din punct de vedere atât al scopului și necesității cât și al dreptului, naționalității, confesiunii și al pedagogiei demn de respingere, primejdios, suscitând în grad suprem prepusul și ingrijirile grave ale naționalităților și ale bisericilor autonome, prin urmare proiectul de lege nu'l țin nici de-o necesitate administrativă, nici de emanațiunea așa numitei suveranități a poporului, ci de un ce opus diametral interesului bine înțeles al statului prin urmare de un abus al puterii statului.

Fiind pe deplin convins, că în urma ridicării acestui proiect la lege, locuitorii maghiari și nemaghiari a acestei biete țeri nefericite se vor înțelege încă mai puțin ca până acum am primit prezentarea acestui proiect de lege cu compătimire atât mai adâncă, pentru că el — durere — va servi numai de un nou pretecest pentru aceea a imputa contrariilor și reprobatărilor aceluia în mod pe cât de ușor pe atât de neîntemeiat lipsă de patriotizm și de bunăvoință.

După toate aceste nu numai că nu'l pot accepta proiectul de lege în general ca basă la desbaterea specială ci de oarece, precum am atins, n'am putut consimți cu el nici principal nu pot întruni nici măcar speranța, că la desbaterea specială se vor pute face schimbări acceptabile sau îmbunătățiri. În sfârșit țin de instructiv ca dovadă, în ce contradicere stă motivarea acestui proiect de lege și indeobște prezentarea lui cu acele principii, pe care le-a proclamat prea onoratul șef al cabinetului actual, precum și respectivul ministru de resort înainte cu 18 ani, când în casa deputaților se discuta cu seriozitate cestiunea restaurării constituțiunii ungurești, — a aduce aminte de urmă-

toarele cuvinte din cuvântările ținute de amândoi acei bărbați de stat în 14 și 20 Maiu 1861:

Domnul Coloman de Tisza a dis adecă:

„Este un punct de privire, pe care să nu'l uităm, care pretinde, că, ridicând glasul în interesul libertății constituționale și al independinției gale a patriei noastre, noi într'una liniscim locuitorii patriei acesteia de ori ce tagmă, de ori ce limbă și credință asupra aceea, că noi nu vom uita nici de interesele lor, și cu privire la ele vom dispune cotoform pre-tensiunilor democrației și a deplinei îndreptățiri egale.“

Mai departe: „Sunt mai multe cestiuni, care trebuie să le amintim, atât pentru ca să dovedim, că dorim a face o politică în adevăr liberală, cât și pentru ca să putem liniscii pe toți locuitorii patriei acesteia cu privire la interesele lor cele mai însemnate. Două din ele și poate cele două mai însemnate sunt prea bine amintite în propunere. Adecă liniscirea naționalităților și a confesiunilor din partea noastră pe basa deplinei egalități de drept și schimbare a legilor ce stau împotrivă. În amândouă privirile eu spriginesc propunerea, căci într'adevăr nu poate fi nimic mai dorit decât, că fie-care locuitor a patriei acesteia să fie pe deplin egal îndreptățit atât în privirea naționalității cât și a religiunii sale.“

Ear dl August de Trefort a dis următoarele:

„Mă rog de iertare, dacă ca punct de mâncare a discursului meu întrebunțez o idee poate îndepărtată de obiect, idea omnipotenței statului. Aceasta idee este în partea cea mai mare isvorul greutăților politice pe Continent; căci din această idee s'a desvoltat părerea, că administrația trebuie să se mesce în toate astfel, că ea cuprinde pe om la nascere și îl urmăresce până la groapă, creșd că ea ar fi singura salutare. *Sola administratio salvifica*. Apostolii acestei învățături au experimentat fără cruțare în țările coroanei Sântului Stefan, și este greu a hotărî, dacă la operațiunile lor a jucat rolul de căpetenie lipsa simțului moral și de drept, sau fatalitatea politică.

Mai departe: „Încât pentru celelalte poporațiuni, ce locuesc pe teritoriul Ungariei, eu nu vreau să împedec desvoltarea lor în direcție națională, căci precum asuprirea naționalităților nu este convenabilă cu libertatea, ea tot astfel este o politică rea, ce și grescesc scopul. Sârbii, Valachii, Nemții, Slavii și Rutenii să-și poarte propriile lor afaceri municipale în propria lor limbă, și să întrebunțeze în școli limba aceea, care le place. Desvoltarea internă a naționalităților vreau să o cinstesc, ca și religiunea, în care nici n'are drept statul a se mesteca. Dar concesiu-nile, ce au să se facă acestor naționalități deosebite, se pot face numai pe basa egalei îndreptățiri, și precum între religiuni nu pot fi religiuni privilegiate, așa și între naționalitățile de pe teritoriul Ungariei nu pot fi naționalități privilegiate.“

Și mai târziu, când restaurarea factică a constituției tocmai era să se sêvșească, și corpul legiuitor însuși în reprezentața sa din 26 Februarie 1866 a făcut următoarea declarație făgăduitoare de încredere și liniscire:

„Noi nu vom uita, că locuitorii Ungariei de limbă nemaghiară încă sunt cetățeni ai Ungariei și voim să

le asigurăm cu aplecare sinceră toate, câte pretinde interesul lor.“

Ținând de în destul a cita atâtea, rog pe onorata casă, să binevoiască a respinge simplu proiectul de lege, ce se află la ordinea zilei și care conține negațiunea principiilor nobile conducătoare amintite și a cărui isvor primordial — să o spunem verde — este șovinismul egoistic, și a cărui tendență și fond are un colorit revoluționar.

Presidentul: Fiind timpul înaintat, desbaterea despre proiectul de lege cu privire la obligamentul pentru învățământul limbei maghiare se va continua în ședința de mâne, ce se va ține la 10 oare i. a. Încheiu ședința.

(Va urma).

Revista politică.

Sibiin, în 28 Maiu.

„Budapesti Közlöny“ și „Wiener Zeitung“ din 1 Iunie n. publică în fruntea părții oficiale textul original francez și traducerea ungurească resp. germană a convențiunii, încheiată în 21 Aprile n. a. c. la Constantinopol între Austro-Ungaria și Turcia, precum și adnecsl convențiunei, ce privește garnizoanele Austro-Ungariei din Priboi, Priepolie și Bielopolie.

Precând „Pester Lloyd“ dăce (Nr. 153 din 3 Iunie): să înmulțesc semnele, că ocuparea liniei Lim este înaintea ușei, atunci biroul corespondenței ne surprinde cu o telegramă de următorul cuprins: după spuse sigure ocuparea punctelor de graniță din sangiacul Novibazar provădute în convențiunea austro-turcească, de către trupele austro-ungare nu s'a luat în imediată vedere. Din aceste două sciri contradicțoare, răspândite în unul și acelaș timp de organe oficiale, se vede că și în sinul guvernului timpul ocupațiunii este încă o cestiune nedeslegată. De altă parte eară „Neues Wiener Tageblatt“ un diar în cestiunile turcesci de regulă bine informat afirmă nu numai că ocupațiunea va urma imediat, dar pretinde a sci și trupele designate spre acest scop. Ea ne spune: „Divisiunea de infanterie I sub comanda generalului de Vécsey, formată din brigada de infanterie I și II, părăsesce cantonamentele din Serraevo și înaintează la Visegrad lângă Drina. Ei îi va urma regimentul de infanterie 39, ce aparține divisiunii IV, designat deocamdată din Gorazda precând aripa dreaptă a liniei va fi formată de brigada de munte II din divisiunea de infanterie XVIII, care părăsesce cuartirile sale dela Nevesinje pentru a lua pozițiune la Posca.“

Camerile de revisiune din Bucuresci s'au deschis eri în mod solemn de Domnitorul României. Discursul de tron laudă ospitalitatea națiunii și accentuează cu privire la cererea puterilor mari egala îndreptățire pentru a fi admiși în comunitatea țărilor civilizate. După o grabnică rezolvire a acestei cestiuni, camerile de revisiune se vor preschimba în camere legiuitoare.

Monitorul oficial al Rusiei publică un decret împărătesc, prin care ministrul de finanțe se împuternicesc a face un împrumut de trei sute milioane ruble pentru acoperirea cheltuelilor din resboiul ultim.

Ministrul de instrucțiune

în 26 Maiu n. a adresat inspectorilor școlari ai comitatului I Neograd, II Arad, III Cluj și IV Odorhei următoarea ordinațiune:

De-ocamdată până când D-voastră veți primi instrucția mea detaliată cu privire la ducerea în deplinire a ivitului articol de lege: despre introducerea limbei maghiare în școalele poporale pe temeiul §§

3 și resp. 4 ai legii amintite ordinez, ca D-voastră în preparandia pentru învățatori din I. Losoncz, II. Arad, III. Cluj și IV. Székely-Keresztur să înființați din prima Iulie până în 25 August a. c. spre învățarea și instruirea limbei maghiare un curs de repetiție pentru învățatori de limba I slavonă, 2, 3 și 4 germană și română, cari nu pricep limba maghiară și ocupă un post în vre-o școală populară sau cetățenească inferioară sau superioară.

La primirea acestei ordinațiuni a mele deloc să faceți pregătirea, ca atât în cercul școlar propriu al D-voastre, cât și în cercurile învecinate precum și în toate cercurile preste tot, unde funcționează învățatori de limba I slavonă II, III și IV germană și română necunoscători de limba maghiară, prin edicturi parte proprii ale D-voastre, parte ale colegilor D-voastre să se înștiințeze respectivii învățatori, că ei în terminul sus arătat să se afe la cursul de repetiție, ce se va înființa în preparandia de stat din I. Losoncz, II Arad, III Cluj și IV Székely-Keresztur, unde li se va da privilegiul gata, a pute învăța și și însuși limba maghiară pretinsă prin citata lege.

Cu acest privilegiu să binevoiți acelor învățatori, cari voiesc a veni acolo, a face sau singuri sau prin alții și aceea cunoscut, că acei învățatori, cari în terminul indicat spre învățarea limbei maghiare în preparandia de stat respectivă vor petrece acolo, vor primi din cassa de stat pe 80 cr. v. a. ca diurne, totdeodată binevoiți a stăru într'acolo, ca învățătorii, cari vor veni spre a învăța limba maghiară, să se încuartireze parte în edificiul preparandiei, parte în localități gratis primite prin mijlocirea oficiului cetățenesc. Spre acest scop binevoiți a recuira mai întâiu respectivul oficiu cetățenesc și a'l ruga, să dea necesarele cuartire sau în localități publice sau private.

În corpul profesoral al preparandiei de învățatori pre lângă consiliul direcției preparandiei binevoiți a alege pre acel individ sau după lipsă pre acei indiviți, care pe învățătorii de limba I slavonă, II. III și IV germană și română ce se vor aduna, vor ave să'i instrueze în limba maghiară și cât se poate să'i introducă în ea până într'atâtea, încât acestia să fie în stare pe temeiul primit a se desvolta singuri mai departe.

Succesul instrucțiunii atârnă dela metoda de învățământ și numai prin aceasta poate fi asigurat. Nefind însă cu puțință, a descrie această metodă în detaliurile ei într'o ordinațiune circulară oficioasă în modul unei instrucțiuni, trebuie să o las învățătorului respectiv, atât însă țin de lipsă a observa preste tot, că instrucțiunea necondiționat trebuie să meargă calea practică și să fie de-aceea natură, ca însușinduși învățătorul de limba nemaghiară de-oparte însuși sciințele limbistice fundamentale mai necesare adecă vorbirea, el de altă parte să primească cu aceea și inducțiune, în ce mod are el să introducă pre copiii de limba nemaghiară treptat și practice în sciința limbei maghiare. Spre ajungerea ambelor scopuri se arată ca cea mai practică cale, aceea, dacă învățătorul precum la timpul seu prin el și copilul de școală în modul prescris pentru esercițiile în vorbire și cugtare, numele obiectelor și persoanelor ce'l încungiură în toate zilele, părțile și însușirile, evenemintele și faptele acestora le cunoaște prin aceea, că învățătorul după arătarea obiectului și ale părților sale povestesc despre ele sau singur s'au pune pre altul să enareze; între aceste și prin aceste cele mai de frunte și capitale forme ale gramaticei maghiare ajung la cunoștința și esercițiul celui ce se instruiază, până când în fine cunoștința fundamentală căscigată la început se

lătește prin cunoștința celor mai de lipsă forme gramaticale ce vin înainte în viața de toate zilele.

Vorbirea practică se poate într-o-acea imprima și mai tare prin exerciții scriptorice în pași egali cu deservitatea în vorbire și cu ajutorul a-taror cărți de cetire, a căror bucăți de cetire se vor ține între marginile bogăției de noțiuni și cuvinte.

Despre pregătirile făcute de D-voastră în urma mandatului meu, precum și despre învățatorii indicați pentru instruirea în limba maghiară și despre mărirea honorariului propus pentru dâșii aștept în timpul cel mai scurt raportul D-voastre.

Varietăți.

* (Denumire). Ministrul de finanțe reg. ung. a denumit pre secretariul de finanțe și substitutul inspectorului de dare al comitatului Temeș pre Francisc Ludvig inspector de dare reg. ung. pentru comitatul Sibiu.

* (Postal). Sub Nr. 3673/1879 direcțiunea postală reg. ung. din Sibiu aduce la cunoștința p. t. public, că oficiul postal din Előpatak earăși s'a deschis cu 1-a Iunie n. și va sta în comunicație zilnică cu oficiul postal din Szepszi-Szent-Görgy în următorul mod, și adică: Posta pleacă din Szepszi-Szent-Görgy la 5 oare dimineața și ajunge în Előpatak la 6 oare dimineața; din Előpatak însă pleacă la 6 oare seara și ajunge în Szepszi-Szent-Görgy la 7 oare seara.

* (Strămutare de tîrg). Ministrul reg. ung. pentru agricultură instrucție și comerț prin ordinațiunea Nr. 13483 a încuviințat rugarea comunei Zam din comitatul Huniedoarei a ține tîrgul din 2 Iunie în 9 Iunie n. a. c.

* (Dr. Carol Giskra) fostul ministru austriac și zelosul membru al partidei constituționale din Austria a murit în Baden lângă Viena.

* (Andrássy și florenul). Ministrul austro-ung. de externe, argat pre regimul românesc, la solvirea vamei în graniță pentru articolele austro-ungurești a primit valoarea nominală a unui „floren de argint austro-ung.” în prețul corespunzător în lei „românesci.” Regimul românesc însă pe temeiul convențiunii cu Austro-Ungaria a respins rugarea lui Andrássy și valoarea florenului lui. Așa ne spune „die Presse.”

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 4 Iunie n. „Politische Correspondenz” comunică: Directoriul de guvern în Rumelia-resăriteană s'a constituit. Încuviințarea din partea Porței este a se aștepta.

Petersburg, 4 Iunie n. În urma unei înrîutări în aflarea Marei-principese Maria Pavlovna țarul s'a lăsat de participarea personală la festivitatea jubileului de 50 ani al cununiei împăratului Wilhelm. — S'a dispus înarmarea funcționarilor de poliție cu revolvere.

Paris, 4 Iunie n. Ministrul de resboiu a avisat așternerea unui proiect pentru reducerea serviciului militar obligatoric la trei ani și suspendarea serviciului voluntarilor pe un an.

Bursa de Viena

din 4 Iunie n. 1879.

Acțiuni de credit	269 70
Argint	—
Galbin	5 48
Napoleon d'aur (poli)	9 26
Valuta nouă imperială germană	57 —
London	116 05

Economic.

Sibiu, 30 Maiu n. Pro hectolitru: Grâu, fl. 4.70—5.50; Grâu secăreț, fl. 3.80—4.40; Săcară fl. 3.—3.40;— Orz fl. 3.10—3.40; Ovăs fl. 1.70—2.10. Cucuruz fl. 2.70—3.10; Mălaiu fl. 4.50—5; Cartofi fl. 1.20—1.30; Sămînță decăneapă fl. 5.—6; Mazere fl. 6.—6.50; Linte fl. 9.—9.50; Fasole fl. 4.50—5; pro 50 chilo: Făină de pâine fl. 4.—; Slănină fl. 25—30; Unsoare de porc fl. 25—27.50; Său brut pro 50 chilo fl. 16; Său de luminări fl. 22.50—; Luminări de său 50 chilo fl. —;—28; Săpun fl. 20.—; Fân 50 chilo fl. 0.80—0.90; Căneapă pro 50 chilo fl. 32—40; Lemne vîrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.—; Spirit pro grad 50—55 cr. pro chilo: carne de vită —40 cr.; Carne de vițel 35— cr. carne de porc 40— cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad 24 Maiu n. Negoțul bucatelor a fost foarte viu și s'a manținut la prețurile ficate, cari în sfîrșit s'au și urcat. Grăna fost puțin în tîrg, dară pentru aceea scump. Notăm în special: grăul de Bănat cu fl. 7.70; grăul de Arad cu fl. 8.50—9; săcara numai cu fl. 5.25; ovăs a fost puțin și s'a vîndut cu fl. 5.25; Cucuruzul cu fl. 4.40—4.45; spiritul en gros cu fl. 25.75—26 fără vas, en detail cu vas cu tot fl. 29 per 100 litre %.

Budapesta, 31 Maiu n. Timpul din săptămîna trecută a fost mai mult uscat fiind cele mai multe zile ale ei fără ploaie; pentru aceea a fost însă în 27 Maiu n. o vreme tare, care ținînd mai 8 ceasuri prin ghiață și ruptură de nuor a căsunat cu deosebire împregiuril capitalei devastări colosale. De atunci începînd domnesce o temperatură constantă între + 19°—23° R. cu o căldură, carea numai prin stropituri de ploaie din când în când mai este suportabilă. Fiind pămîntul plin de umezeală vegetațiunea înaintează cu pași gigantiici așa încît și cucuruzul sîmînat mai tîrziu va ajunge la desvoltarea lui perfectă. Atîrnă între altele dela împregiurările timpului aproape pentru înflorirea grînelor, dacă tăciunile acestora signalizat de-atîtea ori va împedeca desvoltarea grăunțelor. Până acuma părerile și nădejdea despre aceasta împregiurare sînt foarte deosebite. Tunsul oilor a început deja. De altmîntrelea negoțul bucatelor precum și a tuturor celorlalte articule și-a păstrat viociiunea din săptămînile trecute. Notăm în special următoarele:

Grăul la 80,000 m. m. a trecut per fl. 10.30 cr.; Săcara la 2000 m. m. s'a vîndut cu câte fl. 6.40—6.60; Orzul la 4000 m. m. s'a vîndut cu câte fl. 6.35—6.40; Cucuruzul la 8000 m. m. s'a vîndut cu câte fl. 5.35—5.65; Ovăsul la 3000 m. m. s'a vîndut cu câte fl. 5.40—5.75; Făina a fost tare viu cumpărată de consumenții interni, în afară însă n'a trecut ca în săptămînile de mai nainte.

Păstăioasele s'au manținut la prețurile de mai nainte și adică: linte și mazărea la fl. 8—12; fasolea fl. 6.25—7.25; mălaiul la fl. 5—5.20; sămînța de in la fl. 12.50—13 toate per 100 chilogramme. Lămile s'au vîndut cu fl. 46—47 pro 56 chilogramme.

Porcii s'au înlesnit. Din 93,630 cari au fost în tîrg, au fost din România 620, din Ungaria de jos 1500, din Transilvania 40 de capete. Unsoarea de porc a trecut cu fl. 44.25—44.75 fără vas și cu vas cu tot cu fl. 46.50—47; Slămina s'a vîndut cu fl. 39—41; Săul cu fl. 44—45; Spiritul en gros cu fl. 27 per 10,000 litre %.

Peile: peile de oaie din Ardeal și Bănat cu fl. 125—140 per 102 dărbă; peile de miel din Bănat cu fl. 60—75, și cele din Ardeal cu fl. 60—70; cele negre după calitate și ținut cu fl. 105—140; peile de capră cu fl. 125 per 102 dărbă.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 13 Iunie imob. Leonorei Marinovsky în Șaroșul-ung.; în 14 Iunie imob. d-nei Nicolau Olariu în Adămuș (judec. cerc. Săn-Mărtin); în 3 Iulie imob. lui Achim și Irimie Căndea în Ibișdorful rom. (judec. cerc. Medias); în 28 Iunie și 29 Iunie imob. rămasului după Stefan Ladányi în Cluj (trib.); în 5 Iulie și 5 August imob. lui Ioan Tudor Stenuleț și soți în Ilimbav (trib. Sibiu); în 28 Iunie și 4 Aug. imob. d-nei Pavel Klein în Brașov (trib.); în 3 Iulie imob. lui Dumitru Cămpăan și Achim Oprea în Ibișdorful rom. (judec. cerc. Medias); în 24 Iunie și 24 Iulie imob. lui Carol Fenyés în Vêrtej (judec. cerc. Székelyhid).

Nr. 71—1879.

2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II în Câmpuri-Surdac, protopresbiteratul Iliei-Murășene, se descrie concurs în urma ordinațiunei preavenerabilului consistoriu archidiececan dto 28 Martie 1879 Nr. 861 cu termin până la 17 Iunie 1879.

Emolumentele sînt:

1. Casa parochială cu grădină de 2 jugere 90°.
2. Un pămînt arătoriu de 2 jug. și 800°.
3. Cimitirul cu pruni în mărime de 1 jug. și 831°.
4. Dela fie-care din 200 familii câte două măsuri, — măsura de 22 copuri, — de cucuruz nesfărmit.
5. Dela 100 case câte o ȕi de lucru cu palmile, dela 80 case cu vitele.
6. Stola usuată dela 200 familii cari computeate toate în bani dau suma de 652 fl. v. a.

Doritorii de-a ocupa aceasta parochie vor avé ași așterne rugările instruite în sensul statutului organic și al dispozițiunilor sinodale din anul 1873 la subscrisul până la termenul indicat.

Gurasada 12 Maiu 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m/p,
adm. prot.

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei de paroch al II-lea în comuna bisericească Olpret protopresbiteratul Solnocului I în urma încuviințării preavenerabilului consistoriu prin ordinațiunea dto 24 Aprilie Nr. 1171 a. c. se descrie concurs până în 20 Iunie a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sînt:

- a) Ecclesia care aduce un venit anual de 30 fl.
- b) Dela 120 familii a 1 merță mălaiu sfărmit dau 120 fl.
- c) Dela 120 familii a 1 ȕi de lucru în preț de 48 fl.
- d) Celelalte venit stolarie fac 211 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie sînt avisați, concursele lor instruite în sensul statutului organic și a dispozițiunilor sinodale, a le substerne subscrisului până în termenul sus indicat.

Dej în 13 Maiu 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Bodea m/p,
prot.

Nr. 122—1879.

2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă neputinciosul paroch Sofroniu Brîndușă în parochia de clasa Ia II-a gr. or. din Trapold protopres-

biteratul tractului Sighișoara: se descrie prin aceasta cu concesiunea Preaveneratului consistoriu archidiececan, dto 13 Martie 1879. Nr. 799. concurs cu terminul 17 Iunie st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu postul cestionat sînt toate beneficiile parochiale esclusive relutul lemnului de foc; și anume:

1. Casa parochială cu curte spațioasă și grădină.
2. Șase jugere de pămînt; dintre cari trei jugere arătoriu, iar trei jugere fînaț, folosibile în tot anul.
3. Dela 80 familii române câte 20 litre cucuruz sfărmit.
4. Dela 42 familii neorustice câte o ȕi de lucru, și 17 cr. v. a. anualminte, și a
5. Venitele stolare îndatinate în protopresbiterat.

Concurenții au ași trâmite subscri-sului suplicele lor până la termenul indicat, instruite în sensul statutului organic și conform dispozițiunilor sinodului archidiececan din a. 1873 pentru regularea parochiilor § 16 p. d) Sighișoară, 28 Aprilie, 1879.

În conțelegere cu comitetul și sindul parochial concernent.

Zacharie Boiu m. p.,
protop.

Nr. 113—1879.

3—3

EDICT.

Nicolae Ganciu din comuna Călnic pretura S. Sebeșului, de 7 ani de zile și-a părăsit cu necredință legiuita muere Maria născută Lungu tot de aci fără a da semne de viață și de ubicațiunea lui, se citează prin acest edict, ca în restimp de un an și o ȕi dela datul de față să se prezenteze înaintea forului matrimonial subsemnat în persoană sau prin un imputernicit al seu, căci la din contră procesul divorțial urdit de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

S. Sebeș în 12 Maiu 1879.

Forul matrimonial gr. or.

I. Tipeiu m/p,
prot.

Nr. 92—1879.

3—3

EDICT.

Nicolae Bucșa de religiunea gr. orientală din Mohu, comitatul Sibiu-lui, carele din luna lui Septemvre 1876 a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria născ. Simeon Găvrilă tot din Mohu, fără a fi dat până acum vre-un semn dacă și unde se mai află, se citează prin aceasta, ca în termen de un an și o ȕi dela datul de față să se înfățișeze subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat contra-i de cătră soția lui.

Sibiu, 7 Aprilie, 1879.

Forul matrimonial gr. or. al tractului Sibiu II.

UMRATH & COMP. în PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomandă prin specialitățile lor renumite prin o **esecutare foarte solidă, umblet ușor mare productivitate și treerat curat a**

mașinilor de treerat cu brațe și cu vîrtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile**. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paie, mori pentru sdrobot etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile țerei grătuite și franco.

[14] 14